

NĚKTERÉ OTÁZKY ZABEZPEČENÍ NEPŘETRŽITÉ BOJOVÉ ČINNOSTI VE DNE I V NOCI

Generál-major Jaromír Vyhnánek

Za soudobého vedení boje a operace nabývá velkého významu nepřetržitost bojové činnosti ve dne i v noci. V útočném boji (operaci) předpokládá nepřetržitost bojové činnosti zvyšování úsilí na celou hloubku operace, což vyžaduje takové přípravy vojsk, velitelů a organizační schopnosti štábů, aby i na konci jedné armádní operace byla vojska připravena bez zastávky pokračovat v plnění úkolů další armádní operace.

Význam nepřetržitosti vedení boje ve dne i v noci vzrůstá v soudobých podmínkách, kdy je možno využít všech výhod, které dává temnota, a zvýšit střední tempo útočné operace. Nepřetržitě bojovat mohou jediné vojska dobře připravená, s vysokými morálními vlastnostmi, vojska bojující za spravedlivou věc své socialistické vlasti, pro niž jsou připravena přinést všechny oběti.

Vedení nepřetržité bojové činnosti má řadu těžkostí, vyžaduje tvrdého výcviku vojsk a organizačních schopností velitelského sboru. I když nepodceňujeme našeho pravděpodobného nepřítele, je možno říci, že náš voják má daleko lepší předpoklady pro překonávání těžkostí nočního boje a pro zabezpečení nepřetržitosti vedení boje ve dne i v noci na celou hloubku operace.

V soudobých podmínkách budou tedy vojska nejen začínat průlom připravené obrany nepřítele v noci, ale častěji budou v noci rozvíjet úspěch, kterého bylo dosaženo útokem ve dne. Je třeba si uvědomit zvláštnosti a rozdíly rozvíjení útoku v noci v taktické hloubce obrany, v bližší operační hloubce a v operační hloubce.

V taktické hloubce obrany je nutno očekávat poměrně značné síly nepřítele, který má připraveny nejen palby a zátarasy všech druhů, ale i protizteče a protiúder, a počítat s tím, že nepřítel zná lépe terén než útočící vojska. V bližší operační hloubce bude úkolem vojsk rozvíjejících úspěch zničit nočními boji bližší operační zálohy, ovládnout pásmo armádních záloh a předvídat možné střetnutí se zálohami přisunovanými z hloubky s úkolem silným protiúderem zničit vklínivší se útočnickova vojska a obnovit původní postavení. Dále v operační hloubce budou zpravidla síly nepřítele slabší a útočník bude rovněž bojovat na širších frontách. Vojska útočících svazků budou pronásledovat odcházející jednotky nepřítele, prolamovat z chodu nebo se zkrácenou přípravou spěšně zaujatá obranná postavení nepřítele nebo ničit obklíčeného nepřítele.

V celku, vycházejíce z požadavku nepřetržitosti vedení boje, musíme počítat s tím, že v soudobých operacích povedou naše vojska nepřetržitý boj po několik dnů i nocí. Při hloubce armádní operace 150 až 200 km a při středním tempu 30 až 40 km je nutno plánovat noční boj na 4 až 7 nocí. Po skončení armádní operace může být boj přerušen na 1 až 3 dny, mohou však nastat i takové situace, které budou vyžadovat, aby bylo pokračováno v boji bez zastávky až do splnění úkolu frontové

operace. Je tedy třeba počítat se skutečností, že vojska budou několik dnů i nocí v boji.

V průběhu této bojové činnosti mohou se vyskytnout všechny druhy boje. Vojska budou prolamovat spěšně zaujatá obranná postavení nepřitele i předem připravená obranná pásma, budou často přecházet do pronásledování odcházejícího nepřitele, povedou boj na obklíčení, budou překonávat vodní toky i dočasné přecházet do obrany.

Aby neutrpěla bojeschopnost útočících vojsk a aby byl zabezpečen rozhodný úspěch a vysoké tempo operací, je třeba důkladně promyslet, naplánovat a provést řadu opatření k zabezpečení odpočinku a zásobování vojsk veškerým k boji potřebným materiálem. Je tedy třeba vidět jako dosud plně nedorozřešené otázky: organizaci střídání vojsk pro boj ve dne a v noci a otázky materiálně technického zabezpečení bojujících svazků.

V průběhu útočné operace může vzniknout nutnost prolomit v noci mezilehlá obranná postavení nepřitele v různých podmínkách bojové situace. K průlomu spěšně zaujaté obrany nepřitele v noci může dojít,

a) když útočící vojska před koncem dne ještě za světla narazí na obranu nepřitele a nepodaří se jim ji prolomit z chodu;

b) když útočící vojska vejdou v dotyk s obranným postavením nepřitele při stmívání nebo v noci.

Při boji v operační hloubce obrany nepřitele budou časté případy, kdy nepřetržitost boje bude vyžadovat, aby byla prolamována i připravená a zaujatá pásma nepřitele, jejichž průlom bylo zamýšleno provést z chodu.

Ve všech případech je krajně nevýhodné zastavit se před těmito obrannými čarami nepřitele, provádět přeskupení a jiné přípravy k pokračování útoku až po rozednění. Tím dáváme nepříteli k dispozici celou noc, během níž může provést řadu opatření. Nepřítel může přisunout do ohroženého prostoru zálohy všech druhů a zároveň ve značné míře zesílit obranu jak ženijní úpravou, tak i organizací paleb a součinnosti. Průlom obrany nepřitele až za svítání příštího dne bude vždy vyžadovat více sil, prostředků a času. To nesmíme připustit; je třeba učinit taková opatření, aby využitím noci byl úkol splněn menšími silami a prostředky, a tím i s menšími ztrátami. Použití menších sil k průlomu v noci zabezpečuje odpočinek těm vojskům, která budou rozvíjet úspěch z rána příštího dne.

S hlediska divisi prvního sledu provádí se průlom spěšně zaujaté obrany nepřitele v noci buď všemi silami divise a pluků nebo jen částí těchto sil. Kolika sil je třeba použít k pokračování útoku začatého ve dne, je nutno řešit podle konkrétní bojové situace. Zpravidla bude výhodnější druhý případ, t. j. použít jen části sil, protože při nepřetržitém útoku ve dne i v noci po několik dnů bude nutno některým útvarům (svazkům) poskytnout čas k odpočinku, aniž se přeruší bojová činnost.

Při vyrazení k útoku ve dne je možno plánovat, že vojska budou způsobilá pokračovat v boji i celou následující noc. Obdobně při vyrazení k útoku v noci je možno očekávat, že vojska budou plnit bojové úkoly celý příští den. Na další dny a k pokračování v nepřetržité bojové činnosti je nutno organisovat a zabezpečit odpočinek. Vojska, kterých zamýšlí velitel použít k boji v noci v průběhu vedení operace, musí být

vyvedena z boje do zálohy nebo do druhého sledu již v ranních (dopoledních) hodinách, aby po čtyřhodinovém až šestihodinovém odpočinku měla ještě dostatek denního času k provedení příprav a přesunu do prostoru své noční činnosti. Na příklad střelecký pluk byl vyveden z boje k odpočinku v 10.00 hod., odpovídá do 15.00 hod., příprava a provedení přeskupení na vzdálenost 15 až 30 km do 18.00 hodin, stmívání v 19.00 hod.

Je zřejmé, že ráz boje, síly nepřítele i stav vlastních vojsk budou důležitými ukazateli pro velitele při rozhodování pro pokračování boje v noci. Velký význam pro splnění úkolů útočné operace má rychlý průlom celé taktické hloubky obrany nepřítele, který vyžaduje značných sil a prostředků, a proto, kdykoli to situace dovolí, budeme prolamovat hlavní pásmo obrany nebo celou taktickou hloubku obrany nepřítele nočním útokem. Přechodem do operační hloubky mohou na některých směrech a v určitých údobích plnit úkoly boje v noci menší jednotky. Bude to především při přechodu vojsk do pronásledování a v situacích, kdy nepřítel není dobře připraven na vedení nočního boje. V těchto situacích nabývá zvláště velkého významu rozhodná činnost předstunutých odřadů.

Rovněž v situacích, kdy první sledy mají za úkol do rozednění ovládnout výhodnou čáru nebo objekt, aby tím bylo zabezpečeno za svítání zasazení hlavních sil svazků do boje, bude výhodné plnit tento dílčí úkol jen částí sil.

Splnit úkoly nočního boje se zpravidla ukládá jednotkám, útvarům a svazkům, které v průběhu denních bojů byly v druhém sledu nebo v záloze pluku, divise nebo sboru. Před setměním se vojska druhých sledů a záloh vysunují dopředu, dostanou ještě za světla úkol a organizují součinnost. Při organizaci nepřetržité bojové činnosti nabývá daleko většího významu než dříve obnovování záloh a druhých sledů. Noční boj se musí připravovat v terénu, kde jsou vojskům ukázány objekty útoku, útočná pásma, orientační body a j. V terénu se zároveň stanoví úkoly tomu dělostřelectvu a tankům, které budou podporovat vojska v nočním boji.

Zpravidla bude na přípravu boje v noci při rozvíjení úspěchu dosaženého ve dne velmi málo času, a proto bude třeba připravovat útok podle všech zásad přípravy útoku ve zkrácené lhůtě. Proto tím většího významu nabývají nové formy velení a práce štábu, neboť velení a práce štábu může ve značné míře zabezpečit dobře organisovanou přípravu nočního boje ve zkrácených lhůtách.

Útvary určené k pokračování útoku v noci zaujímají výchozí položení ještě do setmění, seznamují se s terénem a s nepřítelem na směru nastávajícího nočního boje. V stanovenou dobu nebo na smluvený signál zahajují po krátké dělostřelecké a letecké přípravě útok. Po prolomení obranného postavení nepřítele rázně pronikají kupředu za podpory doprovodného dělostřelectva, samohybného dělostřelectva a tanků. Jestliže nepřítel osvětlí terén, pěchota se nezastavuje, nýbrž naopak zrychlí postup, využívajíc terénu obdobně jako ve dne. Směr útoku musí být zabezpečen světelnými orientačními body, raketami nebo světlomety podle předem připraveného plánu osvětlení.

Dělostřelectvo určené k podpoře pěchoty a tanků zaujímá palebná postavení před zahájením útoku v prostorech přibližných k přednímu okraji nepřátelské obrany, aby mohlo vést palby do větší hloubky bez přemístění a rovněž aby byl usnadněn manévr dělostřelectva během boje. Protože k podpoře nočního boje není nutné použít všeho dělostřelectva, je organizace vystřídání dělostřeleckých jednotek a organizace odpočinku poněkud snazší. Dělostřelectvo pro podporu praporů prvního sledu se nesmí v průběhu útoku odtrhnout od pěchoty a tanků na větší vzdálenost než 1 až 1,5 km. Část baterií je od začátku útoku vyčleněna pro střelbu osvětlovacími granáty a zabezpečuje tankům a doprovodnému dělostřelectvu možnost ničit palebné odpory nepřítele mířenými palbami.

Po splnění úkolu a po ovládnutí stanovené čáry upevňují jednotky prvního sledu dosaženou čáru a drží ji do příchodu hlavních sil. Tomuto úkolu je nutno věnovat zvláště velkou pozornost před svítáním, protože nepřítel zpravidla využije noci k přípravě silných protiztečí nebo protiúderů, aby obnovil postavení z minulého dne. Přitom nepřítel počítá se snadným úspěchem proti útočícím vojskům, která jsou po nočním boji silně vyčerpána. Je tedy třeba s touto možností počítat a učinit včas příslušná protiopatření. Po ovládnutí stanovené čáry se kromě upevnění postavení, organizace paleb, součinnosti a ženijních prací vysílá kupředu průzkum, organizuje se zajištění a na důležitých směrech se zřizují minová pole. Upevnění dosažených čar nesmí znamenat přestávku v boji, nýbrž naopak jednotky se zároveň připravují pokračovat v útoku ve dne a zabezpečit zasazení druhých sledů a záloh do boje. Hlavní síly svazků se zpravidla zasazují do boje k rozvinutí úspěchu dosaženého bojem v noci za svítání nebo ještě v noci před rozedněním.

Při pronásledování v noci zdolávají předsunuté odřady a útvary určené k pronásledování odpory na mezilehlých postaveních rozhodnou a iniciativní činností a tak pronikají do hloubky objektů určených jim k ovládnutí. Při neúspěšném rozvinutí průlomu v noci upevňují předsunuté odřady a drží dosaženou čáru do příchodu hlavních sil útočících vojsk.

Při vedení nepřetržitého boje a operace má velkou důležitost organizace nepřetržitého velení vojskům a práce štábů. I dříve sice zpracovával štáb plán práce a odpočinku důstojníků štábů, ale přesto při soudobých požadavcích je třeba těmto otázkám věnovat zvýšenou pozornost.

V zásadě se velení vojskům v noci neliší od velení za dne, přesto však má některé zvláštnosti, které vyplývají ze zhoršené viditelnosti a z omezených možností velitelů osobně pozorovat činnost vlastních vojsk a nepřítele. K vedení boje v noci bude třeba připravit větší počet pozorovatelů vybavených osvětlovacími prostředky a přístroji k vidění v noci. Zvlášť velkého významu nabývají pohyblivé pozorovatelné, které budou vysunovány na důležité směry, aby zabezpečily veliteli pozorování a zprávy o průběhu boje. Tyto pozorovatelné při správné organizaci a spojení zabezpečí v určité míře veliteli pozorování v těch prostorech, na nichž má největší zájem.

Aby velení a práce štábů byly spolehlivé, je třeba umisťovat velitelsko-pozorovací stanoviště blíže k přednímu okraji. Přemístění těchto

stanovišť velitelství v noci je záhodno provádět méně často než ve dne, avšak po každé zakončit přemístění před rozedněním, aby byly zabezpečeny podmínky velení při rozvinutí útoku ve dne.

Nepřetržitá činnost velitelů a štábů a skutečnost, že v noci bude značný počet důstojníků štábů zabezpečovat spojení s podřízenými štáby, provádět kontrolu a pomoc vojskům, řídit pořádkovou službu, jakož i obsazovat pozorovatelné, vyžaduje nejen dobré organisace střídání směn, ale vzniká i oprávněná otázka, zda nebude nutno některá oddělení štábu (na př. operační oddělení) pro zabezpečení nepřetržitého velení zesílit zvýšením počtu důstojníků.

Organisace zabezpečení nepřetržité bojové činnosti vojsk ještě více zdůrazňuje požadavek vysokých organizačních schopností velitelů a štábů. Je žádoucí, aby tyto otázky spolu s novými metodami velení byly při všech cvičeních prakticky přezkušovány, zdokonalovány a získané poznatky zevšeobecňovány.